

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
природничо-географічний факультет,
кафедра географії та методики її навчання (Україна),
Інститут педагогіки НАПН України,
відділ методики навчання географії та економіки (Україна),
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського,
природничо-географічний факультет, кафедра географії (Україна),
Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова,
геолого-географічний факультет (Україна),
Софійський університет імені Святого Климента Охридського (Болгарія),
Ойцовський національний парк (Польща),
Білоруський державний педагогічний університет імені Максима Танка,
факультет природознавства, кафедра географії
і методики викладання географії (Білорусь),
Газета «Краєзнавство. Географія. Туризм» (Україна),
Гайворонський районний краєзнавчий музей, Кіровоградська область (Україна)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

*VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)*

«ГЕОГРАФІЯ ТА ЕКОЛОГІЯ: НАУКА І ОСВІТА»

9-10 квітня 2020 року

Умань
2020

*Затверджено до друку Вченою радою природничо-географічного факультету
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(Протокол № 8 від 31 березня 2020 р.)*

Редакційна колегія:

Браславська О.В. – доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедри географії та методики її навчання, УДПУ імені Павла Тичини (відповідальний редактор);
Лаврик О.Д. – доктор географічних наук, доцент, УДПУ імені Павла Тичини (заступник відповідального редактора);
Денисик Г.І. – доктор географічних наук, професор, зав. кафедри географії, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського;
Миколайко В.П. – доктор сільськогосподарських наук, професор, декан природничо-географічного факультету УДПУ імені Павла Тичини;
Совгіра С.В. – доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедри хімії, екології та методики їх навчання, УДПУ імені Павла Тичини;
Красноштан І.В. – кандидат біологічних наук, доцент, зав. кафедри біології та методики її навчання, УДПУ імені Павла Тичини;
Ситник О.І. – кандидат географічних наук, доцент, УДПУ імені Павла Тичини (відповідальний секретар);
Кравцова І.В. – кандидат географічних наук, доцент, УДПУ імені Павла Тичини;
Козинська І.П. – кандидат географічних наук, доцент, УДПУ імені Павла Тичини;
Максютов А.О. – кандидат педагогічних наук, доцент, УДПУ імені Павла Тичини;
Запорожець Л.М. – кандидат педагогічних наук, доцент, УДПУ імені Павла Тичини;
Герасименко О.В. – кандидат педагогічних наук, доцент, УДПУ імені Павла Тичини;
Безлатня Л.О. – кандидат географічних наук, доцент, УДПУ імені Павла Тичини;
Рожі І.Г. – кандидат педагогічних наук, викладач, УДПУ імені Павла Тичини;
Макаревич І.М. – кандидат педагогічних наук, викладач, УДПУ імені Павла Тичини;
Озерова Л.А. – викладач, УДПУ імені Павла Тичини;
Петричук О.І. – лаборант кафедри географії та методики її навчання, УДПУ імені Павла Тичини (технічний секретар).

Г35 **Географія та екологія: наука і освіта : зб. матеріалів 8 Всеукр. наук.-**
практ. конф. (з міжнар. участю), м. Умань, 9-10 квіт. 2020 р. / Уманський
держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Ін-т педагогіки НАПН України,
Вінницький держ. пед. ун-т імені Михайла Коцюбинського [та ін.] ;
[редкол: Браславська О. В. (відпов. ред.), Лаврик О. Д., Денисик Г. І. [та
ін.]. – Умань : Візаві, 2020. – 228 с.

До збірника матеріалів конференції ввійшли доповіді та тези, якими охоплено широкий спектр географічних і екологічних досліджень. Під час роботи конференції висвітлено такі питання: інтеграція сучасної географічної освіти і науки у міжнародний простір; історія становлення географії на теренах європейського простору; фундаментальні та прикладні дослідження в географії: досягнення, проблеми, перспективи; екологічний моніторинг України та зарубіжних країн; активні форми і методи навчання географії та екології у закладах освіти.

УДК – 91:502/504:54]:001.8]](06)

ЗМІСТ

Браславська О.В., Кравцова І.В.

КАФЕДРА ГЕОГРАФІЇ ТА МЕТОДИКИ ЇЇ НАВЧАННЯ УМАНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ: ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	7
--	----------

Безверха Л.І.

АНТРОПОГЕННІ ТРАНСФОРМАЦІЇ НАЙБІЛЬШИХ РІЧОК АЗІЇ	16
---	-----------

Безлатня Л.О., Макаревич І.М., Чернишова К.І.

ПРОБЛЕМИ ЛАНДШАФТНОГО РІЗНОМАНІТТЯ ВІННИЧЧИНИ	22
--	-----------

Браславська О.В., Курус С.І.

ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ ПРОБЛЕМНИХ ЗАВДАНЬ З ФІЗИЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ	27
---	-----------

Гапонова Л.П.

МОНІТОРИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЦИКЛОПОЇДНИХ КОПЕПОД НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО ПОЛІССЯ	31
---	-----------

Герасименко О.В., Леута В.В.

АДАПТИВНІ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНІ ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ЗМІНИ ВИРОБНИЧИХ ТЕРИТОРІЙ М. УМАНЬ (НА ПРИКЛАДІ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ)	34
--	-----------

Гончарук В.В., Макаревич І.М.

ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ ТА УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ СИСТЕМИ МОНІТОРИНГУ ДОВКІЛЛЯ	37
--	-----------

Денисик Г.І., Стефанков Л.І., Канський В.С.

ПОКИ ЩО НЕ ВИЗНАНІ, ОДНАК ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЛАНДШАФТОЗНАВСТВА В УКРАЇНІ	42
--	-----------

Душечкіна Н.Ю.

ЕКОЛОГІЧНА ЯКІСТЬ ПИТНОЇ ВОДИ ЧЕРКАСЬКОГО РЕГІОНУ	48
--	-----------

Душечкіна Н.Ю., Ляховський Я.Г.

ПРОБЛЕМА МАЛИХ РІЧОК НА ПРИКЛАДІ ПРИТОКИ РІЧКИ ПАЛАНКА	51
---	-----------

Запорожець Л.М., П'ятківський О.С.

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ ЗАСОБАМИ ПРОЕКТНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ	55
--	-----------

Зеленська Л.І.

ГЕОГРАФІЧНИЙ КВЕСТ: ГРА ЧИ ЕФЕКТИВНЕ НАВЧАННЯ?.....	59
--	-----------

Зубкович І.В., Зубкович В.В.

ОЦІНКА ПРОСТОРОВО-ТИПОЛОГІЧНОЇ СТРУКТУРИ УГІДЬ БАСЕЙНОВОЇ СИСТЕМИ ОЗ. ОЗЕРЯНСЬКЕ (ВОЛИНСЬКЕ ПОЛІССЯ) ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ГІС-ТЕХНОЛОГІЙ	62
---	-----------

Ігнатишин В.В., Іжак Т.Й., Ігнатишин А.В., Ігнатишин М.Б.

ЕКОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ГЕОФІЗИЧНИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ В ЗАКАРПАТСЬКОМУ ВНУТРІШНЬОМУ ПРОГІНІ	66
--	-----------

<i>Імангулова Т.В.</i>	
ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА УЧНІВ В ІНТЕРЕСАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	71
<i>Кисельов Ю.О., Шутак К.В.</i>	
ПОСЕЛЕНСЬКІ ГІДРОЕКОСИСТЕМИ ЯК ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕРИТОРІЇ	75
<i>Ковальчук І.П., Шевченко О.В., Ковальчук А.І., Влаєва Д.О.</i>	
ЦИФРОВЕ АТЛАСНЕ КАРТОГРАФУВАННЯ ОЦІНКИ ЗЕМЕЛЬ	78
<i>Козинська І.П.</i>	
ОСНОВНІ ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТУ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ	83
<i>Кононенко С.І., Шемякін М.В.</i>	
ІНСТРУМЕНТАЛЬНИЙ МОНІТОРИНГ СТАНУ ОБ'ЄКТІВ У ЗОНІ РИЗИКУ	88
<i>Копилець Є.В.</i>	
ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ МЛИНАРСТВА В ОРГАНІЗАЦІЇ КРАЄЗНАВЧО-ПОШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ	92
<i>Коптева Т.С.</i>	
ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ КРИВОРІЗЬКОЇ ЛАНДШАФТНО-ТЕХНІЧНОЇ СИСТЕМИ	95
<i>Кравцова І.В.</i>	
ВІЗІЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ В СТРУКТУРІ САДОВО-ПАРКОВИХ ЛАНДШАФТІВ	100
<i>Криловець М.Г., Шустова В.С.</i>	
РОЛЬ ШКІЛЬНОГО КРАЄЗНАВСТВА І ТУРИЗМУ В СОЦІАЛЬНОМУ ВИХОВАННІ УЧНІВ	103
<i>Курганевич Л.П., Іванов Є.А.</i>	
МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ПОВЕРХНЕВИХ ВОД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ: СТАН І ФУНКЦІОНУВАННЯ	107
<i>Лаврик О.Д., Цимбалюк В.В., Григоренко Д.В.</i>	
БЕЛІГЕРАТИВНІ ДОЛИННО-РІЧКОВІ ЛАНДШАФТНО-ТЕХНІЧНІ СИСТЕМИ ПРАВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ	111
<i>Максютов А.О., Мельниченко В.А.</i>	
ОБ'ЄКТИ СВІТОВОЇ СПАДЩИНИ ЮНЕСКО	113
<i>Мартинюк В.О., Зубкович І.В., Андрійчук С.В.</i>	
БАТИМЕТРИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ОЗЕР ВОЛИНСЬКОГО ПОЛІССЯ ДЛЯ ПОТРЕБ ЇХНЬОГО ЛАНДШАФТНОГО КАРТОГРАФУВАННЯ	116
<i>Мацко П.В., Загорулько Д.М.</i>	
ПРОСТОРОВИЙ РОЗПОДІЛ ГУМУСУ В ҐРУНТАХ ДПДГ «АСКАНІЙСЬКЕ» КАХОВСЬКОГО РАЙОНУ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	122
<i>Моргун Е.Н.</i>	
ЕКОЛОГІЯ В КОЧЕВОМ ОБРАЗОВАННІ ЯМАЛЬСКИХ НЕНЦЕВ	124

<i>Мороз Л.М., Люленко С.О.</i>	
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА МОНІТОРИНГ ЧИСЕЛЬНОСТІ РІСА РІСА НА УМАНЩИНІ	128
<i>Назаренко Т.Г.</i>	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ГЕОГРАФІЇ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	131
<i>Науменко Н.В., Сологуб Н.С.</i>	
ОБРАЗОВАНИЕ В ИНТЕРЕСАХ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ НА ФАКУЛЬТЕТЕ ЕСТЕСТВОЗНАНИЯ БГПУ ИМЕНИ МАКСИМА ТАНКА: ОПЫТ И ПРОБЛЕМЫ	135
<i>Озерова Л.А.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕГРАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ТА НАУКОВИЙ ПРОСТІР	140
<i>Панкратенкова Д.О., Гнатик Я.А.</i>	
РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ ЛЬВІВЩИНИ	144
<i>Панкратенкова Д.О., Слободянюк А.С.</i>	
ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В МЕЖАХ ДУНАЙСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА	147
<i>Подзерей Р.В.</i>	
СУЧАСНА ТЕХНОГЕННО-ЕКОЛОГІЧНА СИТУАЦІЯ УКРАЇНИ	150
<i>Поштарук Л.І., Поштарук В.І.</i>	
СУЧАСНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ГЕОГРАФІЇ	153
<i>Поштарук Л.І.</i>	
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ГЕОГРАФІЇ	156
<i>Працьовитий М.М.</i>	
ВИКОРИСТАННЯ ТЕОРІЇ ВЕЛИКОГО КОРДОНУ У ВИВЧЕННІ МІЖЗОНАЛЬНОГО ГЕОЕКОТОНУ «ЛІСОСТЕП-СТЕП» ПРАВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ	159
<i>Рожі І.Г., Мороз І.В.</i>	
ТУРИСТСЬКА ІНФРАСТРУКТУРА ЖАШКІВСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ	163
<i>Ситник О.І., Гринюк Т.С.</i>	
КОЛЬОРОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ГОЛОВАНІВСЬКОГО РАЙОНУ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ	168
<i>Ситник О.І., Руда Л.А.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ТЕМПЕРАТУРНИХ УМОВ ТА РЕЖИМУ ЗВОЛОЖЕННЯ ТЕРИТОРІЇ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ У 2018-2019 с/г РОЦІ	173
<i>Ситник О.І., Наріжна О.М., Лячинський С.С.</i>	
ІНВЕСТИЦІЙНІ ПЕРСПЕКТИВИ ЗВЕНИГОРОДСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЯК ТУРИСТИЧНО-ПРИВАБЛИВОЇ ТЕРИТОРІЇ	178

Список використаних джерел

1. Агromетeорoлoгiчний огляд по тeриторiї Черкаської облacтi за 2018–2019 сiльськoгoспoдaрський рiк . Черкаський облacний центр з гiдрoмeтeорoлoгiї. Черкаси 2019, 40 с.
2. Климатичнi умoви та агроклиматичнi рeсурси Черкаської облacтi в умoвax iх глoбальних змiн: навч. посiб. / упоряд. Ситник O.I., Трoхимeнко Т.Г. Умань: Видавничo-полiграфiчний центр «Вiзавi», 2015. 204 с.

*Ситник O.I., к.гeогр.н., доц.
кафeдри гeографiї та методик и її
навчання УДПУ iмeнi Пaвлa Тичини
e-mail: sytnykutan@gmail.com*

*Нарiжна O.M., директор
Звенигородського районного
краєзнавчoгo музею iмeнi Т.Г.Шевченка
e-mail: Lena-nar@ukr.net*

*Лячинський С.С., наук. співр.
Звенигородського районного
краєзнавчoгo музею iмeнi Т.Г.Шевченка*

ІНВЕСТИЦІЙНІ ПЕРСПЕКТИВИ ЗВЕНИГОРОДСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЯК ТУРИСТИЧНО-ПРИВАБЛИВОЇ ТЕРИТОРІЇ

Звенигородщина – серце України, благодатна земля, святиня, яка завжди була, є і буде центром духовного і культурного відродження українського народу. Благословенний Шевченковий край багатий, насамперед, своїми працьовитими, мудрими та гостинними людьми, котрі щоденними наполегливими зусиллями творять власний добробут і благополуччя, активно трудяться на славу рідної землі. Землі, де кожен куточок наповнений історією. Землі, яка подарувала багатьох особистостей: геніальний поет, мислитель Тарас Шевченко; академік, вчений, філолог, сходознавець Агатангел Кримський; бібліотекознавець Левко Биковський; зоолог і палеонтолог Іван Підоплічко; зоолог-фауніст професор Іван Криницький; український агрохімік, ґрунтознавець і фізіолог рослин, академік Петро Власюк; диригент, хормейстер Олександр Кошиць; генерал-хорунжий війська Української Народної

Республіки, журналіст, кіносценарист Юрко Тютюнник; політик, громадський діяч, Герой України В'ячеслав Чорновіл.

Назавжди освячена історією, пам'ять про наших земляків гордо крокує стежками державності, живить її сутність [3].

Звенигородський район Черкаської області завдяки низці якісних кроків з боку різноманітних інституцій (в попередні роки і десятиліття) намагається заявити про себе як місце туристичного призначення в Україні через туристично-інформаційну політику. Звенигородський районний краєзнавчий музей ім. Т.Г. Шевченка – скарбниця духовних надбань минулого і сьогодення, маючи великий арсенал пам'яток історії та культури займається туристичною діяльністю. Розробляючи туристичні маршрути рідним краєм та об'єднавши подвижників-краєзнавців, заклад надає екскурсійні та туристичні послуги [3].

Географічне положення та можливість міжнародної співпраці є одним із важливих аспектів формування регіональної політики кожної території. Звенигородський район Черкаської області – район, який знаходиться в центральній частині України, безпосередній близькості до столиці та інших потужних адміністративних, промислових та культурних центрів. Наявний досвід та подальша співпраця з різноманітними вітчизняними та міжнародними організаціями і компаніями може виявитись корисною для економічного і культурного розвитку району. Сьогодні таке співробітництво необхідно вдосконалювати та розвивати, наповнювати актуальними проектами та ініціативами з метою підвищення ролі Звенигородського району у зовнішньоекономічних відносинах, входженню до європейських організацій регіонального спрямування. Особливо це має значення у контексті конвергенції соціально-економічного (зокрема туристичного) простору України та європейських країн. Не зважаючи на негаразди сьогодення, економічна допомога Україні надаватиметься, відповідно, осторонь не залишиться Звенигородський район. Співробітництво у рамках єврорегіонів спрямоване на поєднання зусиль в економічній сфері, розбудову соціальної, інформаційної та виробничої інфраструктури, будівництво та розвиток транспортної мережі, наукової та культурної співпраці, охорону навколишнього природного

середовища. Саме ці взаємозв'язки дозволяють сформулювати порівняльні переваги, виклики і ризики, які є основою для стратегічного вибору – формулювання стратегічних та операційних напрямів розвитку району на довгострокову перспективу [6].

Перевагами Звенигородського району є вигідне економіко-географічне положення, зокрема наявність природних умов, котрі можливо трансформувати у ресурси. Звенигородщина має значний потенціал для інтенсивного розвитку туристично-рекреаційної сфери, зокрема курортів (наявність лікувальних вод), та розвитку зеленого, спортивного, «сентиментального» туризму – це значна кількість історико-культурних й архітектурних пам'яток; велика кількість природних та рекреаційних ресурсів. Також для району характерний незначний ступінь антропогенного забруднення довкілля (у порівнянні з іншими регіонами України) та однорідний етнічний склад населення з високим почуттям патріотизму, релігійності, з орієнтуванням на українські традиції.

Посилення міжрегіональної співпраці може допомогти консолідувати ресурси для вирішення пріоритетних проблем та сприяти усуненню значних диспропорцій у розвитку території, навіть попри брак фінансових ресурсів у місцевого бюджету. Аналізуючи інвестиційну туристичну привабливість Звенигородського району можна виявити сильні і слабкі сторони, сприятливі можливості та потенційні загрози [6].

Сильні сторони: а) наявна архітектурно-історична та культурна спадщина (м. Звенигородка – як пам'ятка культурної спадщини національного значення, будинок, у якому жив вчений-філолог, сходознавець і письменник А. Ю. Кримський, занесений до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, Свято-Георгіївська церква (с. Мизинівка, 1908-1909 р.), церква Іоанна Богослова (с. Стебне 1885 р.); б) наявні місцеві музеї, заклади культури (Національний заповідник «Батьківщина Тараса Шевченка», районний краєзнавчий музей ім. Т.Г.Шевченка, музей садиба В'ячеслава Чорновола (с.Вільховець), історико-етнографічний музей «Різана криниця» (с. Ризине), музейні заклади на громадських засадах; в) наявність природних та

рекреаційних ресурсів (радонові води (м. Звенигородка), каолін (с. Неморож); пам'ятки садово-паркового мистецтва (Козачанський парк – пам'ятка садово-паркового мистецтва державного значення (с. Козацьке), Великий Рижанівський курган (с. Рижанівка) тощо); г) потенціал для «сентиментального», релігійного, водного, спортивно-пішохідного, екологічного, сільського зеленого, індустріального та інших видів туризму (с. Моринці – сільський зелений туризм об'єднує 5 осередків, голова осередку власниця агросадиби «Кобзарєва колиска» В.С.Чепурна, с. Козацьке – «Садиба Козака», власник об'єкта зеленого туризму О.П.Голуб; д) історичні зв'язки з українською діаспорою у світі; е) потенціал участі у міжнародних проектах; є) представлення Звенигородщини у обласній туристичній мережі [1, 3, 5].

Слабкі сторони: а) відсутність санаторно-курортних установ; б) відсутність узаконених природно-ландшафтних парків, за наявними територіями для цього; в) недостатня кількість готелів різних категорій; г) привабливість архітектурно-історичних будівель, споруд, визначних місць піддається ризику через соціальні патології та руйнування, недотримання умов їхньої експлуатації; д) недосконала туристично-рекреаційна промоція регіону; е) відсутні місцеві та регіональна туристичні агенції; є) недостатньо та неналежно розвинута інфраструктура охорони природи; ж) екологічні проблеми; з) недостатнє фінансування культурних, освітніх закладів та організацій.

Сприятливі можливості: а) розвиток «сентиментального» туризму для українців, поляків, євреїв (Римо-католицький костюл (м. Звенигородка, 1808 р.), Музей історії єврейської культури, Звенигородська синагога (м. Звенигородка), Військово-патріотичний центр-музей (с. Шампанія, 2011 р.) тощо. б) результативна промоція країни, Черкащини, Звенигородщини; в) поліпшення міжнародного іміджу України та регіону, сприяння міжнародним зв'язкам (об'єкти на території району пов'язані з ім'ям видатного земляка Т.Г. Шевченка, м. Звенигородка – будинок, у якому жив і працював академік А. Кримський); г) поліпшення екологічної ситуації району, збереження її цінного природного середовища; д) розвиток різних елементів туристичної та

відпочинкової інфраструктури, зокрема на техногенних об'єктах [1, 2, 5].

Потенційні загрози: а) занепад архітектурних пам'яток та урбаністичної структури району; б) недостатньо активна та ефективна промоція району на рівні області, України та міжнародному рівні; в) стійкий негативний міжнародний імідж України та Черкаської області; г) недостатнє поліпшення туристичної інфраструктури, розрахованої на різні цільові групи; д) складна екологічна ситуація; е) зменшення інвестицій в екологічну інфраструктуру та охорону навколишнього середовища.

Інвестування коштів «заробітчани» у місцевий бізнес та розвиток сільського зеленого туризму сприятимуть підвищенню доходів сільських домогосподарств. Стан багатьох об'єктів історико-архітектурної спадщини може бути покращений завдяки інтенсивного розвитку туристично-рекреаційної сфери, а також державно-приватного партнерства. Децентралізація системи управління та розширення повноважень органів місцевого самоврядування збільшуватимуть фінансове забезпечення місцевих бюджетів, що призведе до покращення стану об'єктів соціальної інфраструктури та зменшення диспропорцій у розвитку території.

Аналізуючи сильні і слабкі сторони, сприятливі можливості та потенційні загрози, можна виявити ризики щодо формування туристичної привабливості Звенигородського району. Негативні демографічні тенденції (скорочення населення більше ніж на 6 тис. осіб за останні 10 р., висока трудова міграція за кордон, підвищення демографічного навантаження) створюють ризик подальшого «старіння» населення та поглиблення невідповідності між пропозицією і потребами регіонального ринку праці. Невирішеність проблеми поводження з відходами, зокрема зберігання та переробки хімічних засобів захисту рослин та інших небезпечних відходів, локальні екологічні проблеми можуть загострюватись внаслідок інтенсивного природокористування [6].

Список використаних джерел

1. Військово патріотичний музей, Шампань. URL: https://ua.igotoworld.com/ua/poi_object/68685_voенно-patrioticheskij-centr-muzey.htm.
2. Звенигородка. URL: <http://ukrainaincognita.com/cherkaska-oblast/>

zvenygorodskyi-raion/zvenygorodka/zvenygorodka.

3. Звенигородщина туристична. URL: <https://zvenrda.gov.ua/zvenigorodschina-turistischna-09-59-40-10-05-2016/>.
4. Лячинський С. Звенигора: З історії м. Звенигородка, знахідки кам'яної доби. Спадщина: Альм. Звенигородка, 2002. С. 3-4.
5. Незвичайні музеї Звенигородщини. URL: <https://provse.ck.ua/nezvyčajni-muzeji-zvenyhorodschyny/>.
6. Романів П. Інвестиційна привабливість Жидачівського району Львівської області як туристичної дестинації. *Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України: матеріали V міжнар. наук.-практ. конф. Кропивницький. ЛА НАУ, 2019. С.75-83.*

*Совгіра С.В., д.п.н., проф.,
зав. кафедри хімії, екології та методики
їх навчання УДПУ імені Павла Тичини
e-mail: sovgirasvitlana@gmail.com*

ОБГРУНТУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ НА ПРИКЛАДІ КУРСУ «ХІМІЯ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА»

Одним з основних засобів розвитку особистості, формування її базової культури виступає зміст освіти. Зміст освіти має історичний характер, оскільки він визначається цілями і завданнями освіти на певному етапі розвитку суспільства. В даний час для вирішення актуальних проблем людства потрібно якісно інший рівень знань – системний (або інтеграційний), що дозволяє розглядати сучасні проблеми з різних позицій та інтегративно. Сьогодні суспільство зацікавлене в тому, щоб його громадяни були здатні самостійно, активно діяти, приймати рішення, гнучко адаптуватися до мінливих умов життя (А. Бабенко, Н. Грищенко, І. Козловські, О. Мітрясова, Т. Нінова, Н. Падун, А. Падун, В. Радкіна, С. Серeda, О. Туриця).

Сучасне розуміння ролі хімічної та екологічної освіти в розвитку суспільства зумовило відбір предметних сфер інтегрованих знань: це галузі наук хімії та екології.

Мета теоретичного синтезу – розробка цілісної теорії, що відображає роль хімічних та екологічних знань у житті суспільства, яка формує екоцентричне мислення і реалізує прогностичну функцію. У досліджуваних дисциплінах